

VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
TEISĖS SKYRIUS

*Susijęs su
2013 07 01*

ATASKAITA
DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS KOVOS SU
KORUPCIJA 2012–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ PLANO ĮGYVENDINIMO
STEBĖSENOS IR VERTINIMO

2013 m. liepos 1 d.
Vilnius

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininkas 2012 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. O1-45 patvirtino Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) kovos su korupcija 2012-2013 metų programą (toliau – Programa). Programos 13 punkte numatyta, jog Komisijos Teisės skyrius vykdo Programos priede numatytos Programos priemonių plano (toliau – Priemonių planas) įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą. Skyrius periodiškai, kartą per metus, tai yra iki einamųjų metų liepos 1 d., pateikia Priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo ataskaitą bei pasiūlymus Komisijos pirmininkui ar jo įgaliotam Komisijos nariui.

I. Priemonių plano vykdymo rezultatai pagal atskiras priemones:

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 1 numatyta bendradarbiauti su Specialiųjų tyrimų tarnyba, kitomis korupcijos prevenciją vykdančiomis įstaigomis korupcijos prevencijos srityje. 2013 m. sausio 21 d. buvo gautas Specialiųjų tyrimų tarnybos raštas Nr. 4-01-475, kurio Komisija buvo informuota, jog tarnyba priėmė sprendimą 2013 m. II pusmetyje atlikti korupcijos rizikos analizę elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo kainų viršutinių ribų nustatymo teisinio reglamentavimo ir šių kainų nustatymo bei elektros energijos perdavimo skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklos licencijavimo ir licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūros srityse. Komisija, siekdama užtikrinti nuoseklų tarpinstitucinį bendradarbiavimą, 2013 m. sausio 31 d. raštu Nr. R2-318 informavo Specialiųjų tyrimų tarnybą apie atsakingus Komisijos asmenis, su kuriais, esant poreikiui, vyks tiesioginis keitimasis reikalinga informacija ir kita susijusia pagalba Specialiųjų tyrimų tarnybai atliekant korupcijos rizikos analizę.

Priemonių plano priemonės Nr. 2 ir Nr. 11 numato didinti elektroniniu būdu teikiamų paslaugų skaičių Komisijoje, taip pat peržiūrėti ir išanalizuoti galimybes supaprastinti administracinių paslaugų ir kitų Komisijos atliekamų funkcijų vykdymo procedūras.

Pažymėtina, kad šiuo metu Komisija dalyvauja VŠĮ „Versli Lietuva“ kartu su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Susisiekimo ministerijos įgyvendinamame plataus masto iš ES lėšų finansuojamame projekte „Administracinių procedūrų, susijusių su valstybės ir savivaldybių institucijų išduodamais leidimais, perkėlimo į elektroninę terpę projektas“. Šio projekto tikslas – veiksmingai panaudojant informacines ir ryšių technologijas, sukurti patogias, lengvai pasiekiamas ir naudingas elektronines administracines paslaugas dėl verslo, teikiamas valstybės ir savivaldybės institucijų. Viena iš projekto sudedamųjų dalių – valstybės institucijų administracinių paslaugų prašymų formų perkėlimas į elektroninę erdvę.

2013 m. balandžio 16 d. raštu Nr. VL2013-223 VŠĮ „Versli Lietuva“ parengė ir pateikė Komisijos derinimui bei tvirtinimui elektroninių prašymų formas gamtinių dujų tiekimo ir rinkos operatoriaus, elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo, energijos išteklių biržos operatoriaus bei šilumos tiekimo veiklų licencijavimo procedūroms. Kiekvienai administracinei paslaugai yra parengta atskira elektroninio prašymo forma, atsižvelgiant į konkrečios licencijos išdavimo, pakeitimo, patikslinimo, galiojimo panaikinimo ar sustabdymo, sustabdymo panaikinimo bei licencijos dublikato išdavimo procedūrai teisės aktų nustatytus reikalavimus. Patvirtintos elektroninės prašymų formos bus patalpintos internetiniame portale „Elektroniniai valdžios vartai“ (www.epaslaugos.lt), o praktinė elektroninių prašymų formų naudojimosi galimybė bus sukurta atlikus reikiamus informacinės sistemos diegimo, derinimo ir testavimo darbus, kuriuos vykdys už šio projekto įgyvendinimą atsakinga VŠĮ „Versli Lietuva“.

Pradėjus veikti minėtai sistemai, Komisijos reguliuojami ūkio subjektai turės platesnes galimybes įgyvendinti teisės aktuose nustatytas teises naudodamiesi elektroninėmis priemonėmis ir išvengti papildomų finansinių bei laiko sąnaudų, o tai savo ruožtu leis užtikrinti operatyvų licencijavimo procedūros vykdymą.

Pažymėtina ir tai, kad Komisijos 2013 m. I pusmetyje atliktos interesantų apklausos rezultatai rodo, jog didelė dalis apklaustųjų ne tik žino, bet ir naudojasi (88 proc. visų apklaustųjų) prašymų ir (ar) dokumentų pateikimo elektroniniu būdu galimybėmis Komisijoje.

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 3 ir Nr. 4 numatyta užtikrinti korupcijos prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą Komisijoje ir tinkamą viešųjų ir privačių interesų deklaravimo procesą. Šios priemonės vykdymo aspektu, pažymėtina, jog Komisijos Teisės skyrius, siekdamas užtikrinti tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą Komisijoje, rengia Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi bei kontrolės vykdymo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos aprašą. Aprašo nuostatomis siekiama nustatyti galimas interesų konfliktų grėsmes ir numatyti priemones jiems išvengti, kad būtų įgyvendinti priimanų sprendimų nešališkumo, skaidrumo, viešumo principai, formuojama korupcijai nepakanti aplinka ir didinamas pasitikėjimas Komisijos veikla ir jos darbuotojais, skatinti darbuotojus laikytis nustatytų tarnybinės etikos (elgesio) standartų atliekant tarnybines funkcijas, nustatyti valstybės pareigūnų ir karjeros valstybės tarnautojų, dirbančių ar einančių pareigas Komisijoje, privačių interesų deklaravimo ir, iškilus interesų konfliktui, darbuotojų nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūras. Tikėtina, kad patvirtinus Aprašą Komisijos darbuotojai bus tinkamai ir plačiau informuoti apie Viešųjų ir privačių interesų derinimo ypatumus valstybės tarnyboje, gebės tiksliau nustatyti galimus interesų konfliktų atvejus ir teisėtus bei būtinas priemones jų išvengti, bei tokiu būdu sumažinti korupcijos pasireiškimo Komisijos veikloje tikimybę.

Priemonių plano priemonė Nr. 5 įpareigoja Komisijos biudžete paskirti lėšas antikorupcinei programai įgyvendinti. Atsižvelgiant į Komisijos veiklos specifiką, objektyvus bei nešališkas rinkos reguliavimo priemonių įdiegimas praktinėje veikloje yra neatskiriamas nuo antikorupcinės veiklos principų ir priemonių realizavimo. Todėl siekdama užtikrinti prognozuojamą ir skaidrią verslo aplinką energetikos bei geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuose, Komisija siekia suformuoti ir taikyti proporcingas teisinio ir ekonominio reguliavimo priemones. 2013–2015 metų strateginiame veiklos plane, patvirtintame Komisijos 2012 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. O3-461, yra numaćiusi papildomus asignavimus Efektyviai veikiančio elektros energetikos tinklo ir gamtinių dujų tinklo modeliavimo ir ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų apskaitos modelio (angl. *long run average incremental costs*, LRAIC) formavimo įsigijumui. Komisija viešųjų pirkimų būdu įsigijo Duomenų surinkimo ir analizės informacinės sistemos (DSAIS)

projektavimo ir techninės priežiūros paslaugą, Konsultavimo dėl Šilumos energijos kainų nustatymo metodikos tobulinimo paslaugą, taip pat yra planuojama įsigyti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų sistemos (*Entry-exit model*) įleidimo išleidimo taškų kainodaros modelio nustatymo paslaugą.

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 6 ir Nr. 8 būtina peržiūrėti Komisijos interneto svetainę ir užtikrinti, kad joje būtų pateikta visa informacija, kurią Komisija, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo skelbti viešai, o informacijos pateikimo forma leistų aiškiai ir lengvai identifikuoti jos turinį. Atkreipiame dėmesį į tai, jog už Komisijos interneto svetainėje patalpintos informacijos aktualumą bei atitiktį galiojančiam teisiniam reglamentavimui užtikrina ir nuolatos vykdo visi Komisijos struktūriniai padaliniai, priklausomai nuo administruojamos energetikos sektoriaus krypties. Informacija atnaujinama operatyviai, tai yra nedelsiant po aplinkybių, sąlygiojančių informacijos keitimo būtinybę, atsiradimo, koordinuotai, tai yra bendradarbiaujant su kitais struktūriniais padaliniais, bei nuolat kontroliuojant Bendrųjų reikalų skyriui, teikiančiam periodinius pranešimus apie įpareigojimą atnaujinti interento svetainės informaciją.

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 7 numatyta užtikrinti operatyvų asmenų skundų dėl Komisijos darbuotojų galimo piktnaudžiavimo tyrimą ir sprendimų priėmimą. Atkreiptinas dėmesys, jog Priemonių plano vykdymo laikotarpiu tokio pobūdžio skundų Komisija negavo. Todėl atsižvelgiant į tai, kad minėta priemonė nebuvo realizuota, nėra galimybės įvertinti tokios priemonės įgyvendinimo veiksmingumą ir tikslingumą antikorupeiniu aspektu.

Priemonių plano priemonė Nr. 9 įpareigoja užtikrinti auditą atliekančių subjektų, Seimo kontrolierių pateiktų rekomendacijų vykdymą. Pažymėtina, kad šios priemonės vykdymo tikslais, Komisija 2013 m. I pusmetyje pakeitė Komisijos struktūrą bei įsteigė už vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą (nustatytų vidaus taisyklių, vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumą, pakankamumą ir jų laikymąsi, organizacinės struktūros optimalumą, funkcijų paskirstymo, intelekto išteklių panaudojimo racionalumą ir kita), rizikos veiksnių valdymo efektyvumą atsakingą vidaus audito skyrių.

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 10 numatyta peržiūrėti, analizuoti ir nuolat tobulinti Komisijos viešųjų pirkimų organizavimo tvarką ir jų organizavimo priežiūrą; didinti elektroniniu būdu atliekamų viešųjų pirkimų skaičių. Komisijos pirmininkas 2012 m. spalio 1 d. įsakymu Nr. O1-59 pakeitė Komisijos supaprastintų viešųjų pirkimų taisykles, kuriomis remiantis atliekami supaprastinti pirkimai laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principų, konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimų. Priimant sprendimus atliekant pirkimų procedūras, vadovojamasi racionalumo principu. Atliekant pirkimus, atsižvelgiama į socialinės apsaugos, aplinkosaugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus.

Pagal Priemonių plano priemonę Nr. 12, numatyta anoniminių apklausų ir anketų būdu įvertinti visuomenės požiūrį į korupcijos pasireiškimo Komisijos veikloje sąlygų ir prielaidų tikimybės dydį bei įvertinti visuomenės pasitikėjimą Komisija ir jos priimamais sprendimais. Jau minėtos apklausos metu, be kita ko, buvo nustatinėjama visuomenės nuomonė korupcijos pasireiškimo Komisijos veikloje masto ir įtakos institucijos veiklai aspektu, Pažymėtina, kad 64 proc. apklausoje dalyvavusių interesantų nurodė, kad, jų nuomone, asmeninės pažintys, neoficialus atlygis, paskatinimas neturėtų įtakos Komisijos priimamiems sprendimams. Akreiptinas dėmesys į tai, kad ankstesnės apklausos metu (atliktos 2012 m. II pusmetyje) taip pat manančių apklaustųjų dalis buvo mažesnė ir sudarė 56 proc. Tai rodo, kad visuomenės nuomonė dėl Komisijos veiklos antikorupeinio pobūdžio keičiasi teigiama linkme, o Komisijos priimamų sprendimų teisingumu ir teisėtumu pasitiki vis daugiau žmonių.

II. Teisės skyriaus atliktos analizės vertinimas ir išvados:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Programos Priemonių planas per ataskaitinį laikotarpį buvo vykdomas nuosekliai laikantis Programos nuostatų, principų bei strateginių tikslų. Manytina, jog minėtų priemonių realizavimas sudarė sąlygas kryptingam korupcijos pasireiškimo tikimybės mažinimui.

Teisės skyrius, įvertinęs praktinį Priemonių plane numatytų priemonių realizavimą, daro išvadą, jog, atsižvelgiant į tai, kad Programa yra skirta užtikrinti korupcijos prevenciją ir sumažinti jos pasireiškimo tikimybę, Programoje numatytų tikslų bei principų įgyvendinimas yra tęstinio pobūdžio, todėl siekiant ilgalaikio efekto vykdant korupcijos prevenciją siūlytina pasibaigus šios Programos galiojimo laikotarpiui ir rengiant naują Programą:

1. nesieti Programos įgyvendinimo su konkrečiu terminu ir nustatyti neterminuotą jos vykdymo laikotarpį, o Programą ir (ar) jos priemonių planą koreguoti, papildyti bendra tvarka iškilus tokiai būtinybei;
2. išbraukti Programos Priemonių plane numatytas priemones Nr. 5 ir Nr. 9, įvertinus tai, kad šios priemonės yra įgyvendinamos vykdant teisės aktuose nustatytas Komisijos funkcijas.

Teisės skyriaus vedėja

Vilma Adamavičiūtė

Teisės skyriaus vyr. specialistas

Povilas Kazlauskas

Teisės skyriaus vyr. specialistė

Raimonda Ragelytė

Komisijos narys
Žilvinas Klimka
 2013-04-01